

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)
της 15ης Δεκεμβρίου 1994 *

Στην υπόθεση C-195/91 P,

Bayer AG, εταιρία γερμανικού δικαίου, με έδρα το Leverkusen (Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας), εκπροσωπούμενη από τον J. Sedemund, δικηγόρο Κολωνίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο A. May, 31, Grand-rue,

αναιρεσείουσα,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως που ασκήθηκε κατά της αποφάσεως που εξέδωσε στις 29 Μαΐου 1991 το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στην υπόθεση T-12/90, Bayer κατά Επιτροπής, (Συλλογή 1991, σ. II-219) και με την οποία ζητείται η εξαφάνιση της αποφάσεως αυτής,

όπου ο έτερος διάδικος είναι:

η **Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων**, εκπροσωπούμενη από τον B. Langeheine, μέλος της νομικής υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Γ. Κρεμλή, μέλος της νομικής υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους F. A. Schockweiler, πρόεδρο τμήματος, G. F. Mancini (εισηγητή) και Κ.Ν. Κακούρη, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

γενικός εισαγγελέας: C. Gulmann
γραμματέας: L. Hewlett, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις αγορεύσεις των διαδίκων κατά τη συνεδρίαση της 25ης Ιουνίου 1992,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 15ης Σεπτεμβρίου 1992,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 29 Ιουλίου 1991, η εταιρία γερμανικού δικαίου Bayer AG (στο εξής: Bayer) άσκησε, δυνάμει του άρθρου 49 του Οργανισμού ΕΟΚ του Δικαστηρίου, αναίρεση κατά της αποφάσεως του Πρωτοδικείου της 29ης Μαΐου 1991, Bayer κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (T-12/90, Συλλογή 1991, σ. II-219), καθόσον η απόφαση αυτή απέρριψε προσφυγή της ανααιρεσείουσας ως απαράδεκτη και την καταδίκασε στα δικαστικά έξοδα.
- 2 Από τις διαπιστώσεις στις οποίες προέβη το Πρωτοδικείο με την απόφασή του (σκέψεις 1 έως 7) προκύπτει ότι:

— Με την απόφαση 90/38/ΕΟΚ, της 13ης Δεκεμβρίου 1989, σχετικά με διαδικασία δυνάμει του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ (IV/32.026-Bayo-n-ox, ΕΕ 1990, L 21, σ. 71, στο εξής: απόφαση), η Επιτροπή διαπίστωσε την ύπαρξη συμφωνιών μεταξύ της Bayer και των πελατών της, βάσει των οποίων οι πελάτες της ήσαν υποχρεωμένοι να αγοράζουν από αυτή «Bayo-n-ox Premix 10 %» για την κάλυψη των αναγκών των εγκαταστάσεών τους. Η Επιτροπή, θεωρώντας ότι οι συμφωνίες αυτές συνιστούν παράβαση του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ, επέβαλε στην Bayer πρόστιμο 500 000 ECU, βάσει του άρ-

θρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης ΕΟΚ (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25).

- Στις 20 Δεκεμβρίου 1989, η απόφαση αυτή απεστάλη στην Bayer ταχυδρομικώς με συστημένη επιστολή επί αποδείξει παραλαβής, που περιήλθε στην υπηρεσία αλληλογραφίας της Bayer στις 28 Δεκεμβρίου 1989.
- Ο φάκελος που περιείχε την επιστολή αυτή έφερε στην εμπρόσθια όψη, μεταξύ άλλων, σφραγίδα που είχε τεθεί άνω αριστερά με την ένδειξη «A. R. — RECOMMANDÉ Avec Accusé de réception — AANGETEKENDE Met Ontvangstbewijs». Στο όπισθεν μέρος του ανωτέρω φακέλου είχε επικολληθεί, σε κάθε άκρο, κόκκινο αποσπαστό χαρτόνι, με τον τίτλο «απόδειξη παραλαβής/καταβολής/εγγραφής». Κατά τη διεκπεραίωση του φακέλου από την υπηρεσία αλληλογραφίας, το χαρτόνι αποσπάστηκε από αυτόν, αφήνοντας ορατά ίχνη.
- Εξουσιοδοτημένος υπάλληλος της Bayer, υπηρετών στην υπηρεσία αλληλογραφίας, ενέγραψε στην ανωτέρω απόδειξη, εντός του τετραγώνου «ημερομηνία και υπογραφή του αποδέκτη», την ημερομηνία 28 Δεκεμβρίου 1989 και έθεσε επ' αυτού την υπογραφή του. Στη συνέχεια, η απόδειξη απεστάλη στην Επιτροπή η οποία την παρέλαβε.
- Υπάλληλος της υπηρεσίας αλληλογραφίας της Bayer διαβίβασε την επιστολή της Επιτροπής στην υπηρεσία ευρεσιτεχνιών, χωρίς να ανοίξει τον φάκελο ή να αναγράψει επ' αυτού την ημερομηνία κατά την οποία είχε περιέλθει στην υπηρεσία αλληλογραφίας. Η υπηρεσία ευρεσιτεχνιών, αφού έθεσε στην εμπρόσθια όψη του φακέλου σφραγίδα ερυθράς μελάνης φέρουσα την ένδειξη «NICHT K-RP Patentabteilung» [μη προοριζόμενο για την υπηρεσία ευρεσιτεχνιών], τον επέστρεψε με το εσωτερικό ταχυδρομείο στην υπηρεσία αλληλογραφίας. Στις 3 Ιανουαρίου 1990, υπάλληλος της υπηρεσίας αλληλογραφίας της Bayer άνοιξε τον φάκελο και έθεσε στην εμπρόσθια όψη του σφραγίδα με ημερομηνία της ίδιας ημέρας. Στη συνέχεια, διαβίβασε τον φάκελο και το περιεχόμενό του στη νομική υπηρεσία της Bayer.

- Ο εν λόγω φάκελος περιείχε, μεταξύ άλλων, το κείμενο της αποφάσεως και έντυπο με τίτλο «Acknowledgement of receipt/Accusé de réception». Η γραμματεία της νομικής υπηρεσίας της Bayer έθεσε επί του κειμένου της αποφάσεως σφραγίδα με ημερομηνία 3 Ιανουαρίου 1990. Δύο μέλη της νομικής υπηρεσίας συμπλήρωσαν και υπέγραψαν το έντυπο «accusé de réception», αναγράφοντας επ' αυτού την ημερομηνία 3 Ιανουαρίου 1990. Στη συνέχεια, το έντυπο αυτό απεστάλη στην Επιτροπή.

- Στις 15 Ιανουαρίου 1990, η νομική υπηρεσία της Bayer απέστειλε στον Sir Leon Brittan, αντιπρόεδρο της Επιτροπής, επιστολή σχετική με την εν λόγω απόφαση. Στην επιστολή αυτή, αναφερόταν ότι η απόφαση είχε κοινοποιηθεί στις 3 Ιανουαρίου 1990.

- 3 Ενώπιον του Πρωτοδικείου, η Bayer ζήτησε, κυρίως, την ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής, επικουρικώς, την ακύρωση του επιβληθέντος προστίμου και, επικουρικότερα, τη μείωσή του.

- 4 Με χωριστό δικόγραφο, η Επιτροπή προέβαλε ενώπιον του Πρωτοδικείου ένσταση απαραδέκτου. Ισχυρίστηκε ότι η προσφυγή ασκήθηκε εκπροθέσμως, δεδομένου ότι κατατέθηκε στις 9 Μαρτίου 1990, δηλαδή μετά την πάροδο της δέμηνης προθεσμίας του άρθρου 173 της Συνθήκης ΕΟΚ, παρεκτεινομένης κατά έξι ημέρες λόγω αποστάσεως, σύμφωνα με το άρθρο 1, δεύτερη περίπτωση, του παραρτήματος II του Κανονισμού Διαδικασίας. Συγκεκριμένα, η προθεσμία άρχισε να τρέχει από την επομένη της ημέρας κοινοποιήσεως της προσβαλλομένης πράξεως στον ενδιαφερόμενο, δηλαδή από τις 29 Δεκεμβρίου 1989, και παρήλθε στις 6 Μαρτίου 1990.

- 5 Η Bayer προέβαλε τρεις ισχυρισμούς προς αντίκρουση αυτής της ενστάσεως απαραδέκτου. Ο πρώτος αντλήθηκε από το φερομένο ως μη νομότυπο της κοινοποιήσεως της αποφάσεως, ο δεύτερος από την ύπαρξη περιστάσεων δυναμένων να καταστήσουν συγγνωστή την πλάνη της ως προς την αφετηρία της προθεσμίας ασκήσεως προσφυγής και, τέλος, ο τρίτος από την ύπαρξη τυχαίου συμβάντος ή ανωτέρας βίας υπό την έννοια του άρθρου 42 του Οργανισμού ΕΟΚ του Δικαστηρίου.

- 6 Το Πρωτοδικείο απέρριψε τους τρεις αυτούς ισχυρισμούς.
- 7 Πρώτ' απ' όλα, όσον αφορά τον πρώτο ισχυρισμό, το Πρωτοδικείο, στην σκέψη 19 της απόφασής του, διαπίστωσε ότι οι υπηρεσίες της Επιτροπής απέστειλαν την απόφαση στην Bayer με συστημένη επιστολή επί αποδείξει παραλαβής, ότι η επιστολή περιήλθε, στις 28 Δεκεμβρίου 1989, υπό κανονικές συνθήκες στην έδρα της Bayer και ότι η Bayer, ήταν, κατά την ημερομηνία αυτή, σε θέση να λάβει γνώση του περιεχομένου της επιστολής και, εντεύθεν, του περιεχομένου της απόφασως. Το Πρωτοδικείο προσέθεσε, στη σκέψη 20, ότι η ύπαρξη εντός του φακέλου του εντύπου με τίτλο «Acknowledgement of Receipt/Accusé de réception» σε καμιά περίπτωση δεν συνιστά δεύτερη κοινοποίηση, χωριστή αυτής που είχε πραγματοποιηθεί νομοτύπως μέσω ταχυδρομείου.
- 8 Στη συνέχεια, το Πρωτοδικείο απέρριψε τον ισχυρισμό που αντλείται από την ύπαρξη συγγνωστής πλάνης της Bayer, υπενθυμίζοντας ότι, προκειμένου περί προθεσμιών ασκήσεως προσφυγών, προθεσμιών οι οποίες, κατά πάγια νομολογία, δεν αποτελούν αντικείμενο διαθέσεως ούτε του δικαστηρίου ούτε των δικάων και είναι δημοσίας τάξεως, η έννοια της συγγνωστής πλάνης πρέπει να ερμηνεύεται συσταλτικώς και αφορά μόνο εξαιρετικές περιστάσεις, όπως είναι ιδίως οι περιστάσεις υπό τις οποίες το οικείο όργανο έχει ακολουθήσει συμπεριφορά δυναμένη να προκαλέσει, από μόνη της ή σε καθοριστικό βαθμό, επιτρεπτή σύγχυση σε καλόπιστο άτομο το οποίο επιδεικνύει κάθε επιμέλεια που απαιτείται από επιχειρηματία έχοντα συνηθισμένη ενημέρωση. Υπό το πρίσμα των θεωρήσεων αυτών, το Πρωτοδικείο εκτίμησε (σκέψεις 31 έως 40) ότι τα περιστατικά που επικαλέστηκε η Bayer δεν επιτρέπουν το συμπέρασμα ότι υπήρξε συγγνωστή πλάνη της εν λόγω εταιρίας.
- 9 Τέλος, το Πρωτοδικείο απέκλεισε την ύπαρξη τυχαίου συμβάντος ή ανωτέρας βίας, διαπιστώνοντας, στη σκέψη 45 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασως, ότι η Bayer είχε προβάλει, προς επίρρωση του ισχυρισμού αυτού, ακριβώς τα ίδια επιχειρήματα που είχε προβάλει προς επίρρωση του ισχυρισμού που αντλείτο από την ύπαρξη συγγνωστής πλάνης. Λαμβανομένης υπόψη της εκτιμήσεως του ως προς τον τελευταίο αυτόν ισχυρισμό, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι, a fortiori, τα επίμαχα περιστατικά δεν συνιστούν τυχαίο συμβάν ή ανωτέρα βία υπό την έννοια του άρθρου 42 του Οργανισμού ΕΟΚ του Δικαστηρίου.

- 10 Ενόψει των ανωτέρω, το Πρωτοδικείο, με την προαναφερθείσα απόφαση της 29ης Μαΐου 1991, απέρριψε την προσφυγή της Bayer ως απαράδεκτη και κατάδικοσε τη Bayer στα δικαστικά έξοδα.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

- 11 Η Bayer προβάλλει τέσσερις λόγους αναιρέσεως.

Ο πρώτος λόγος αναιρέσεως

- 12 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 25ης Ιουνίου 1992, η Bayer, στηριζόμενη σε συλλογιστική ταυτόσημη με αυτή που αναπτύχθηκε στις σκέψεις 71 έως 77 της αποφάσεως του Πρωτοδικείου της 27ης Φεβρουαρίου 1992, BASF κ.λπ. κατά Επιτροπής (T-79/89, T-84/89, T-85/89, T-86/89, T-89/89, T-91/89, T-92/89, T-94/89, T-96/89, T-98/89, T-102/89 και T-103/89, Συλλογή 1992, σ. II-315), υποστήριξε για πρώτη φορά ότι η απόφαση της Επιτροπής είναι ανυπόστατη. Η Bayer ισχυρίστηκε, συναφώς, ότι δεν υπάρχει το πρωτότυπο της αποφάσεως αυτής και ότι η εν λόγω απόφαση δεν έχει κυρωθεί υπό τις προϋποθέσεις που προέβλεπε ο ισχύων κατά τον χρόνο τελέσεως των επιμάχων πραγματικών περιστατικών εσωτερικός κανονισμός της Επιτροπής. Η Bayer προσθέτει ότι ο νέος αυτός ισχυρισμός, ο οποίος στηρίζεται σε νομικά στοιχεία των οποίων έλαβε γνώση μετά την έκδοση της ανωτέρω αποφάσεως του Πρωτοδικείου, είναι παραδεκτός βάσει του άρθρου 42, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

- 13 Πρέπει να αναφερθεί, συναφώς, ότι με την απόφαση της 15ης Ιουνίου 1994, Επιτροπή κατά BASF κ.λπ. (C-137/92 P, Συλλογή 1994, σ. I-2555), το Δικαστήριο έκρινε ότι τα ελαττώματα που είχε διαπιστώσει το Πρωτοδικείο δεν επέτρεπαν να συναχθεί το ανυπόστατο της επίμαχης στην υπόθεση αυτή αποφάσεως. Με το ίδιο σκεπτικό, επιβάλλεται το συμπέρασμα αυτό και όσον αφορά τα φερόμενα ελαττώματα της αποφάσεως που προσβλήθηκε ενώπιον του Πρωτοδικείου.

- 14 Επιπλέον, εφόσον με τις αιτιάσεις της Bayer διώκεται η ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής, οι αιτιάσεις αυτές δεν μπορούν να προβληθούν για πρώτη φορά στο πλαίσιο της αναιρετικής διαδικασίας.
- 15 Επομένως, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως είναι απαράδεκτος.

Ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως

- 16 Κατά την Bayer, το Πρωτοδικείο παρέβη κάποια αρχή «σαφηνείας των τύπων στους οποίους υπόκειται η κοινοποίηση των βλαπτικών πράξεων», απορρέουσα από τις αρχές της ασφαλείας δικαίου και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, καθότι απέρριψε τους ισχυρισμούς που αντλήθηκαν από τρεις παραβιάσεις της αρχής αυτής που διέπραξε η Επιτροπή κατά την κοινοποίηση της αποφάσεως.
- 17 Πρώτον, η Επιτροπή ανέμιξε δύο διαφορετικές διαδικασίες κοινοποίησης: από τη μια πλευρά, την κοινοποίηση με συστημένη επιστολή επί αποδείξει παραλαβής και, από την άλλη πλευρά, την κοινοποίηση έναντι επιστροφής εντύπου φέροντος τον τίτλο «Acknowledgement of receipt/Accusé de réception».
- 18 Δεύτερον, ενώ κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας που προηγήθηκε της εκδόσεως της αποφάσεως όλη η αλληλογραφία προς την Bayer αποστέλλοταν με συστημένη επιστολή επί αποδείξει παραλαβής, η επίμαχη απόφαση κοινοποιήθηκε εντός συστημένου φακέλου, ο οποίος περιείχε έντυπο που έφερε τον τίτλο «Acknowledgement of receipt/Accusé de réception». Αυτό το διαφορετικό περιστατικό αποτέλεσε την αιτία της συγχύσεως της Bayer.

- 19 Τρίτον, η Επιτροπή δεν επωφελήθηκε των διαφόρων ευκαιριών που της παρασχέθηκαν, προκειμένου να επισύρει την προσοχή της Bayer επί της πλάνης της, και, έτσι, παρέβη την υποχρέωση επιδειξέως επιμελείας που υπέχει από την ίδια αρχή της σαφήνειας των τύπων στους οποίους υπόκειται η κοινοποίηση των βλαπτικών πράξεων.
- 20 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το Πρωτοδικείο, χωρίς να παραβιάσει το κοινοτικό δίκαιο, ανεγνώρισε ότι η απόφαση κοινοποιήθηκε νομοτύπως και εγκύρως στη Bayer.
- 21 Πρώτ' απ' όλα, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι η ενώπιον αυτού προσβληθείσα απόφαση απεστάλη στη Bayer με συστημένη επιστολή επί αποδείξει παραλαβής, η οποία, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, συνιστά προσήκοντα τρόπο κοινοποίησεως. Εφόσον ο φάκελος που περιείχε την απόφαση αυτή περιήλθε στην έδρα της Bayer στις 28 Δεκεμβρίου 1989, το Πρωτοδικείο ορθώς κατέληξε στο ότι θεωρήθηκε ότι η Bayer έλαβε γνώση της εν λόγω αποφάσεως κατά την ημερομηνία αυτή (σκέψη 19). Εξάλλου, όπως παρατήρησε το Πρωτοδικείο (σκέψη 20), η ύπαρξη του εντύπου «Acknowledgement of receipt/Accusé de réception» εντός του φακέλου μοναδικό προορισμό είχε να εξασφαλίσει ότι η Επιτροπή θα διέθετε μια συγκεκριμένη ημερομηνία κατά την οποία θα εθεωρείτο ότι η επιχείρηση έλαβε γνώση της αποφάσεως, στην περίπτωση που η ταχυδρομική απόδειξη παραλαβής δεν επιστρεφόταν στην Επιτροπή από τις ταχυδρομικές υπηρεσίες. Υπό τις συνθήκες αυτές, ορθώς το Πρωτοδικείο ανεγνώρισε ότι η κοινοποίηση πραγματοποιήθηκε κατά τρόπον σαφή και μη διαφορούμενο.
- 22 Στη συνέχεια, αν υποτεθεί ότι η Bayer νόμισε ότι η απόφαση τής κοινοποιήθηκε με συστημένη επιστολή επί αποδείξει παραλαβής, δεν μπορεί να έχει παραβιαστεί η αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, εφόσον η επίμαχη απόφαση κοινοποιήθηκε ακριβώς με αυτόν τον τρόπο και, εξάλλου, η ταχυδρομική απόδειξη παραλαβής επεστράφη κανονικά στην Επιτροπή. Συνεπώς, ορθώς το Πρωτοδικείο ανέφερε (σκέψη 36) ότι, αν η Bayer είχε επιδείξει τη συνήθη επιμέλεια και αν η λειτουργία της εσωτερικής της οργάνωσης δεν ήταν πλημμελής, η ύπαρξη του εντύπου με τον τίτλο «Acknowledgement of receipt/Accusé de réception» δεν θα την είχε οδηγήσει σε σύγχυση.

- 23 Τέλος, όσον αφορά το επιχείρημα που αντλείται από τη φερομένη παράβαση εκ μέρους της Επιτροπής κάποιας υποχρέωσης επιδείξεως επιμελείας, το Πρωτοδικείο παρατήρησε ορθώς ότι, υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις, η Επιτροπή δεν ήταν υποχρεωμένη να ελέγξει τη σύμπτωση των ημερομηνιών που ανεγράφοντο στην ταχυδρομική απόδειξη παραλαβής και στο έντυπο που έφερε τον τίτλο «Acknowledgement of receipt/Accusé de réception» (σκέψη 39) και ότι είναι παράλογο να απαιτείται από τις υπηρεσίες της Επιτροπής να διορθώσουν με δική τους πρωτοβουλία το σύνολο των εσφαλμένων ημερομηνιών που αναγράφονται στην αλληλογραφία που τους απευθύνουν οι διάφοροι επιχειρηματίες (σκέψη 40).
- 24 Συνεπώς, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Ο τρίτος λόγος αναιρέσεως

- 25 Η Bayer φρονεί ότι το Πρωτοδικείο έπρεπε να κηρύξει την προσφυγή της παραδεκτή, αναγνωρίζοντας το συγγνωστόν της πλάνης της ως προς την αφετηρία της προθεσμίας, και να μην περιορίσει την εφαρμογή της έννοιας αυτής μόνο στις περιπτώσεις που το κοινοτικό όργανο έχει ακολουθήσει συμπεριφορά δυναμένη να προκαλέσει συγγνωστή σύγχυση σε καλόπιστο άτομο. Συγκεκριμένα, ένας τέτοιος περιορισμός είναι αντίθετος προς τη νομολογία του Δικαστηρίου (απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 1977, 25/68, Schertzer κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή τόμος 1977, σ. 529, και της 5ης Απριλίου 1979, 117/78, Orlandi κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1979/I, σ. 857) που παρέθεσε το Πρωτοδικείο, κατά την οποία αρκεί να εξακριβωθεί συγκεκριμένα αν η πλάνη περί τις προθεσμίες είναι συγγνωστή.
- 26 Πρέπει να αναφερθεί, συναφώς, ότι, στη σκέψη 29, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι η έννοια της συγγνωστής πλάνης αφορά μόνον εξαιρετικές περιστάσεις, υπό τις οποίες, «ιδίως», το οικείο όργανο έχει ακολουθήσει συμπεριφορά δυναμένη να προκαλέσει, από μόνη της ή σε καθοριστικό βαθμό, επιτρεπτή σύγχυση στο άτομο. Από τη χρήση του επιρρήματος «ιδίως» προκύπτει ότι το Πρωτοδικείο, μη περιορίζοντας την έννοια της συγγνωστής πλάνης, εφάρμοσε ορθώς την παρατεθείσα νομολογία.

- 27 Εξάλλου, η Bayer αβασίμως υποστήριξε ότι το Πρωτοδικείο μη συννόμως δεν δέχθηκε το συγγνωστόν της πλάνης της Bayer.
- 28 Συγκεκριμένα, το Πρωτοδικείο, πρώτ' απ' όλα, διαπίστωσε (σκέψεις 32 και 33) ότι τέσσερα σφάλματα διαπράχθηκαν εντός της επιχειρήσεως Bayer κατά την παραλαβή της συστημένης επιστολής. Το Πρωτοδικείο προσέθεσε (σκέψη 34) ότι, ενώπιον των σφαλμάτων αυτών, η νομική υπηρεσία της Bayer, όπως κάθε υπηρεσία επιδεικνύουσα τη συνήθη επιμέλεια, ήταν υποχρεωμένη να αναζητήσει με προσοχή την ακριβή ημερομηνία της αρχικής παραλαβής του φακέλου, πράγμα που παρέλειψε να πράξει. Το Πρωτοδικείο εξήγαγε ορθώς το συμπέρασμα (σκέψη 35) ότι η Bayer, στην προσπάθειά της να αποδείξει το συγγνωστόν της πλάνης της, δεν μπορούσε να επικαλεστεί ούτε πλημμελή λειτουργία της εσωτερικής της οργανώσεως ούτε και παράβαση των δικών της εσωτερικών κανονισμών.
- 29 Συνεπώς, και ο τρίτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως

- 30 Κατά την Bayer, το Πρωτοδικείο παρέβη το άρθρο 42, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού ΕΟΚ του Δικαστηρίου, κατά το οποίο απώλεια δικαιώματος λόγω παρόδου των προθεσμιών δεν δύναται να αντιταχθεί ότι ο ενδιαφερόμενος αποδεικνύει την ύπαρξη τυχαίου συμβάντος ή ανωτέρας βίας. Αυτές οι δύο έννοιες διαφέρουν μεταξύ τους και καλύπτουν, η μεν πρώτη αποχρώντως πειστικά γεγονότα άσχετα προς τον ενδιαφερόμενο, η δε δεύτερη αποχρώντως πειστικά γεγονότα τελούντα σε σχέση με αυτόν. Εν προκειμένω, το σφάλμα που διέπραξαν οι υπηρεσίες της Bayer τελεί σε σχέση με αυτήν και αποτελεί τυχαίο συμβάν. Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο δεν έπρεπε να στηρίξει την απόφασή του σε αποφάσεις του Δικαστηρίου που αφορούν περιπτώσεις ανωτέρας βίας.
- 31 Πρέπει να αναφερθεί, συναφώς, ότι το Πρωτοδικείο, για να αιτιολογήσει την απόρριψη του ισχυρισμού που αντλείτο από το άρθρο 42, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού, υπενθύμισε πρώτ' απ' όλα τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για

να συναχθεί η ύπαρξη τυχαίου συμβάντος ή ανωτέρας βίας. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, πρέπει να πρόκειται για ασυνήθεις δυσχέρειες, που είναι ανεξάρτητες από τη βούληση του προσφεύγοντος και παρίστανται αναπόφευκτες, έστω και αν έχει καταβληθεί κάθε επιμέλεια (σκέψη 44). Στη συνέχεια, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι, εφόσον οι περιστάσεις που επικαλέστηκε η Bayer δεν συνιστούν συγγνωστή πλάνη, a fortiori δεν μπορούν να θεωρηθούν ότι πληρούν τις προϋποθέσεις αυτές (σκέψη 45).

32 Από τα προαναφερόμενα προκύπτει ότι οι έννοιες της ανωτέρας βίας και του τυχαίου συμβάντος εμπεριέχουν ένα αντικειμενικό στοιχείο, το οποίο σχετίζεται με μη φυσιολογικές και ξένες προς τον ενδιαφερόμενο περιστάσεις, και ένα υποκειμενικό στοιχείο, το οποίο συνδέεται με την υποχρέωση του ενδιαφερομένου να προφυλαχθεί από τις συνέπειες του μη φυσιολογικού γεγονότος, λαμβάνοντας τα κατάλληλα μέτρα χωρίς να υποβληθεί σε υπερβολικές θυσίες. Συγκεκριμένα, ο επιχειρηματίας πρέπει να παρακολουθεί προσεκτικά την εξέλιξη της αξιαμένης διαδικασίας και, ιδίως, να επιδεικνύει επιμέλεια όσον αφορά την τήρηση των προβλεπομένων προθεσμιών.

33 Συναφώς, αρκεί η διαπίστωση ότι η δυσλειτουργία των υπηρεσιών της Bayer, στην οποία το Πρωτοδικείο αναφέρθηκε στις σκέψεις 34 και 35 της αποφάσεως, οφειλόταν σε σφάλματα που διέπραξαν οι μισθωτοί της. Υπό τις συνθήκες αυτές και χωρίς να είναι αναγκαίο να εξετασθεί αν η έννοια του τυχαίου συμβάντος όντως διαφοροποιείται από αυτήν της ανωτέρας βίας, διαπιστώνεται ότι η Bayer δεν μπορεί να επικρίνει το Πρωτοδικείο για τον λόγο ότι δεν κατέληξε στο συμπέρασμα ότι υπήρξε τυχαίο συμβάν ή ανωτέρα βία.

34 Επομένως, και ο λόγος αναιρέσεως που αντλείται από την παράβαση εκ μέρους του Πρωτοδικείου του άρθρου 42, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού πρέπει να απορριφθεί.

35 Δεδομένου ότι κανένας από τους λόγους αναιρέσεως της Bayer δεν ευδοκίμησε, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

- ³⁶ Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο εφαρμόζεται στην αναιρετική διαδικασία βάσει του άρθρου 118, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρξε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Επειδή η αναιρεσείουσα ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.
- 2) Καταδικάζει την αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα.

Schockweiler

Mancini

Κακούρης

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 15 Δεκεμβρίου 1994.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος του έκτου τμήματος

R. Grass

F. A. Schockweiler